

Respect

door Peter de Rijk

In de op eigen ervaringen gebaseerde roman *Als de dood zucht, houd ik mijn adem* in van Lex Paleaux, die zich afspeelt in een psychiatrische jeugdkliniek, komt de nodige zwarte humor voor. De grappen zijn belangrijk, legt de auteur uit: 'Het is een truc om het boek leesbaar te houden. Ook is humor een manier om tegenslag te verwerken. Ik ken en herken de personages natuurlijk heel erg. Ook in hun gekte wijs ik ze in het boek niet af. Als je dat niet doet heb je ook de vrijheid om een grap over iemand zijn problematiek te maken. Ik behandel ze gelijkwaardig. Ik ga ze niet met fluwelen handschoenen aanpakken omdat ze een handicap hebben. Ik wil zelf niet zo behandeld worden en ik ga een ander ook niet zo behandelen. In het boek zijn de personages nietsontziend hard naar elkaar maar dat is hun manier om aan te tonen: "Ik zie je voor wie je bent." Ik maak geen onderscheid, ik accepteer je. Voor mij zijn de grappen dus essentieel.'

Kleine grapjes in de vorm van originele vergelijkingen, nauwgezette, maar pijnlijke beschrijvingen, een onverwachte draai aan het verhaal, stapeling van voorbeelden, herkenbare situaties, gedachten of handelingen, ze zijn vergelijkbaar met de kleine toetsen waarmee een schilder langzaam maar zeker een meesterwerk creëert. Licht en donker worden steeds afgewisseld en daardoor komen alle kleuren beter tot hun recht. Humor lijkt wanneer je er langer over nadenkt, een makkelijk te gebruiken stijlmiddel. Seks is natuurlijk een heel ander verhaal en daar ga ik in het volgende nummer diep op in...

Bron: fragment uit **Het literaire lachen** in *Schrijven Magazine*, juni 2023